

Handläggare: Marie Janemar
Telefon: 08-508 18 049

Verksamhetsplan Farsta

Inledning

Kommunfullmäktige har i Vision 2030 tydliggjort stadens långsiktiga ambitioner och intressen som ska leda till att Stockholm utvecklas till en storstad i världsklass. Kommunfullmäktige har i budgeten för 2009 fastställt tre övergripande inriktningsmål.

- Stockholm ska vara en attraktiv, trygg och växande stad för boende, företagande och besök.
- Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras.
- Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva.

Respektive inriktningsmål har av kommunfullmäktige brutits ned i ett antal mål för verksamhetsområdena. Vidare har kommunfullmäktige angett specifika aktiviteter och indikatorer som ska genomföras och följas upp.

Den strategiska inriktning som anges i Vision 2030 har varit en viktig utgångspunkt för stadsdelsnämndens prioriteringar. Stadsdelsnämnden har i sin verksamhetsplan angett nämndmål samt årsmål för de indikatorer som nämnden planerar för. Nämnden har också till vissa nämndmål angett egna indikatorer och aktiviteter.

Ekonomisk, miljömässig och social hållbarhet ska prägla Stockholms utveckling. Under året ska fokus vara på effektivt resursutnyttjande och resultatuppföljning utifrån kommunfullmäktiges och nämndens mål. Krav ställs på att samtliga enheter inom förvaltningen har en strikt budgethållning, en systematisk uppföljning samt att snabba åtgärder vidtas om resultat vad gäller kvalitet och ekonomi försämrats.

Inom respektive inriktningsmål har nämnden beslutat om vilka frågor som under året ska bidra till att Stockholm utvecklas till en stad i världsklass.

Valfriheten för de boende i Stockholm ska öka. Konkurrensutsättningen av all verksamhet som inte är myndighetsutövning fortsätter. Medarbetare som önskar knoppa av verksamhet kommer att uppmuntras. God information anpassad till brukarnas förutsättningar ska finnas om vilka valmöjligheter som finns. Ett prioriterat utvecklingsområde är att presentera valmöjligheterna för berörda på ett tydligt sätt. För att säkra god kvalitet i upphandlad verksamhet ska förvaltningen vara en professionell beställare. Det innebär att förfrågningsunderlag ska hålla en hög kvalitet och att uppföljningen säkerställer att ingångna avtal hålls vad gäller kvalitet och resursutnyttjande och att medborgarna får en god service.

En viktig del för Stockholms utveckling är att ha ett levande näringsliv. Under 2008 påbörjades en diskussion med det lokala näringslivet kring gemensamma frågor. Detta arbete kommer ytterligare att utvecklas. En hemsida för näringslivsservice tas fram under året.

Ett nytt internt nyhetsblad tas fram för att ges ut fyra gånger om året. Det nya bladet har en tydlig struktur med övergripande information som aktualiteter och nyheter samt information från varje avdelning. Här sprids också goda exempel från stadsdelsförvaltningens verksamheter i syfte att höja kvaliteten.

För att möta behovet av förskoleplatser sker ett samarbete med skolan. Lektionssalar kommer att omvandlas till förskoleavdelningar. I syfte att bredda utbudet inom förskolan startas friluftsförskolor som utgår från ordinarie förskolor. Avsikten är att de äldre barnen ska erbjudas möjlighet till mer fysisk aktivitet samt att naturen och närmiljön blir det pedagogiska utvecklingsrummet. Arbetet med att tydliggöra och utveckla förskollärares pedagogiska uppdrag fortsätter. För att klara garantitiden under våren kan en viss överinskrivning ske.

För att rymma parkleksverksamheten inom budgetram kommer en översyn och effektivisering att göras. Ansvaret för den öppna fritidsverksamheten för elever i skolor 4-6 ligger från och med 1 juli 2007 hos utbildningsförvaltningen/ skolorna i Stockholms stad. Stadsdelsförvaltningen har drivit verksamheten på uppdrag sedan dess. Från 1 juli 2009 återgår driften till utbildningsförvaltningen/skolorna. Fritidsverksamhetens lokalytor minskar i samband med övergången och Sköndals fritidsgårdsverksamhet flyttas till Morgongården i Hökarängen.

Arbetet med att minska det sociala utanförskapet och bidragsberoendet fortsätter. För att personer med långvarigt bidragsberoende på grund av sjukskrivning och socialmedicinska arbetshinder ska kunna gå vidare utökas och utvecklas förvaltningens egna arbetsverksamheter. Att jobbtorgen utvidgar sin målgrupp till att även gälla personer som står långt från arbetsmarknaden är en viktig åtgärd. Öppenvårdsinsatser ska öka. Den mest använda öppenvårdsinsatsen inom barn och ungdomsvården är kontaktperson/ kontaktfamilj. Under 2009 kommer förvaltningen genomföra en utvärdering av insatsernas resultat.

I syfte att tidigt motverka sociala faktorer som gör att barn och deras familjer hamnar i utanförskap utvecklar förvaltningen det förebyggande arbetet. En projektgrupp bestående av representanter från interna och externa verksamheter tillsätts med uppdrag att under våren utarbeta en strategi för ett systematiskt förebyggande arbete i stadsdelen. Förslaget till strategi föreläggs nämnden för beslut i juni och påbörjas under hösten.

Inom äldreomsorgen fortsätter arbetet att utforma verksamheten utifrån individens egna förutsättningar, behov och önskemål. Stor vikt läggs vid att utveckla det sociala innehållet i verksamheterna. Förvaltningen kommer även fortsättningsvis att arrangera dagsutflykter, såväl på sommar som på vinter, för alla äldre i stadsdelen. Frivilligorganisationer och studieförbund är viktiga samarbetspartners i arbetet med att öka antalet mötesplatser för äldre. Arbetet med att stötta de anhöriga fortsätter. Fortbildning och handledning för att skapa en inbjudande

måltidssituation inom äldreomsorgen fortsätter. Arbetet med att utveckla kostombudens funktion fortsätter och ett nätverk bildas.

Delaktighet och inflytande innefattar bland annat för personer med funktionsnedsättning att ha kontroll och inflytande över vardagen. Det gäller såväl boende och fritid som sysselsättning och arbetsträningsplatser. Under året kommer rekryteringen av kontaktpersoner att prioriteras för att kunna verkställa beslutade insatser. I syfte att kunna erbjuda ett större utbud av sysselsättning och arbetsträningsplatser inom socialpsykiatri genomförs en översyn av verksamheten.

Förvaltningen arbetar i linje med miljöprogrammet. En resepolicy kommer att utarbetas för att visa på vilket färdstätt som är mest miljövänligt. Förbrukningen av el ska minska inom samtliga enheter. En lathund med energisparåtgärder kommer att utarbetas. Två gånger om året kommer ett pris för bästa energisparåtgärd att delas ut.

Farsta ska upplevas som en ren, snygg och trygg stadsdel. Städning och röjning av parker och torg intensifieras. Farstas lokala brottsförebyggande råd kommer att fortsätta med trygghetsvandringar i stadsdelarna i området. Farstas omgivning erbjuder boende och besökare rika möjligheter till motions- och friluftsliv. Farstas naturnära läge kommer att lyftas fram i en folder som utarbetas tillsammans med det lokala näringslivet.

Arbetet med att minska sjukfrånvaron fortsätter och målet för sjukfrånvaron 2009 är högst 6,5%. Projektet "Friska medarbetare - Rehabilitering i världsklass" genomförs med planerat avslut 2010. Genomgångar, insatser och uppföljningar beträffande aktuella medarbetare ska ske tillsammans med respektive chef, företagshälsovård och försäkringskassa.

En organisationsförändring genomförs från och med den 1 januari 2009. I den nya organisationen kommer ett större fokus läggas på förebyggande arbete. För personal- och kansliavdelningen, avdelningen för äldreomsorg och ekonomiavdelningen föreslås ingen förändring. Två av avdelningar får ett förändrat innehåll i jämförelse med den nuvarande organisationen. I en avdelning för vuxna från och med 20 år organiseras ekonomiskt bistånd och mottagning, funktionsnedsättning och socialpsykiatri och i en avdelning för barn och ungdomar upp till och med 19 år organiseras barn och ungdomsenheten inom individ och familjeomsorgen, förskolorna, fritiden samt en ny enhet som ska samla allt förebyggande arbete.

KF:s INRIKTNINGSMÅL 1:

1. Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

Valfrihetssystem och fler utförare i den offentligt finansierade verksamheten ger en större valfrihet för de boende i Stockholm. All verksamhet som inte är

myndighetsutövning ska konkurrensutsättas. För att säkra god kvalitet i upphandlad verksamhet ska förvaltningen vara en professionell beställare.

Samarbetet med det lokala näringslivet kommer att vidareutvecklas genom en fortsatt diskussion kring gemensamma frågor.

Arbetet med att minska antalet personer med försörjningsstöd ska intensifieras. Förvaltningens egna arbetsverksamheter utökas och utvecklas för att tillgodose såväl arbetsprövning som arbetsträning för personer med långvarigt bidragsberoende på grund av sjukskrivning och socialmedicinska arbetshinder.

För att minska antalet körda mil, bränsleförbrukningen och utsläppen utarbetas en resepolicy. Förbrukningen av el ska minska inom samtliga enheter genom att beakta energiaspekten vid etableringen av nya lokaler samt att ha ett energisnålt beteende vid utnyttjande av elektronisk utrustning.

Kulturaktiviteterna ska innehålla både upplevelse och möjlighet till eget skapande samt ha en hög grad av delaktighet från brukarna. Parklekarna är en viktig resurs för de yngre barnen. Under året kommer driftsformer och bemanning att ses över för att säkerställa fortsatt drift. I en folder som utarbetas tillsammans med näringslivet för att marknadsföra Farsta kommer det naturnära läget att lyftas fram.

Farsta ska upplevas som en ren trygg och snygg stadsdel. Farsta lokala brottsförebyggande råd kommer att fortsätta med trygghetsvandringar. I det brottsförebyggande arbetet samverkar skolor, polis, fritids- och fältverksamhet, individ- och familjeomsorg samt lokala föreningar och företagare.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

1.1 Stockholm stad ska bli norra Europas mest företagsvänliga stad

En mångfald av aktörer och valfrihetssystem i den offentligt finansierade verksamheten ger en större valfrihet för de boende i Stockholm. All verksamhet som inte är myndighetsutövning ska konkurrensutsättas. Den planerade konkurrensutsättningen redovisas i aktivitetsplanen. För att säkra god kvalitet i upphandlad verksamhet ska förvaltningen vara en professionell beställare. Det innebär att förfrågningsunderlag ska hålla en hög kvalitet och att uppföljningen säkerställer att ingångna avtal hålls vad gäller kvalitet och resursutnyttjande. Det är också viktigt att förvaltningen har en god dialog med utförarna av avknoppad/konkurrensutsatt verksamhet. Förvaltningen kommer att ytterligare säkra arbetsformerna kring upphandling.

Stadsdelsförvaltningen arbetar med att stödja och uppmuntar medarbetare som vill knoppa av. Det sker genom informationsmöten både från förvaltningen och genom avknoppningskansliet. Information lämnas även på förvaltningens hemsida.

Samarbetet med det lokala näringslivet kommer att vidareutvecklas genom en fortsatt diskussion kring gemensamma frågor i syfte att skapa ett bra näringslivsklimat. Det kan röra sig om samarbete med det brottsförebyggande rådet, praktikplatser med mera. En hemsida för näringslivsservice utvecklas under

året. Vidare planeras en idédiskussion, kallad "Spån-skiva", om vidareutveckling av Farsta centrum med centrumets fastighetsägare, företrädare från stadsdelsnämnden och förvaltningen.

Förvaltningen kommer i samråd med det lokala näringslivet utarbeta en folder som marknadsför Farsta som ett attraktivt område för boende, rekreation och företagande.

Förvaltningens kommunikation ska följa, spegla och ge kunskap om verksamhet och utbud av service och tjänster. Den ska visa på mångfalden i stadsdelsförvaltningens arbete och stödja verksamhetens mål. Ett nytt internt nyhetsblad tas fram för att ges ut fyra gånger om året. Det nya bladet har en tydlig struktur med övergripande information som aktualiteter och nyheter samt information från varje avdelning. Här sprids också goda exempel från stadsdelsförvaltningens verksamheter i syfte att höja kvaliteten. Ett elektroniskt nyhetsbrev som skickas ut genom stadsdelsförvaltningens webbplats tas fram. Intresserade erbjuds möjlighet att prenumerera på nyhetsbrevet genom anmälan på webbplatsen. Nyhetsbrevet skickas ut elektroniskt till anmälda prenumeranter inför stadsdelsnämndens sammanträden. Här publiceras aktualiteter, nyheter, stadsdelsnämndens sammanträden och ärenden tillsammans med annan information från stadsdelsförvaltningen.

KF:s indikatorer	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel upphandlad verksamhet i konkurrens (alla nämnder)	30 %	30 %	År

**NÄMNDMÅL:
Antalet alternativa utförare ska öka.**

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Genomföra upphandlingar i enlighet med nämndens aktivitetsplan för 2009.	2009-01-01	2009-12-31
Medarbetare som vill avknoppa verksamhet får stöd.	2009-01-01	2009-12-31

**NÄMNDMÅL:
Förvaltningen ska vara en professionell beställare.**

**NÄMNDMÅL:
Förvaltningen ska ha ett gott samarbetsklimat med enskilda utförare.**

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Uppföljningsmöten genomförs med enskilda utförare.	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:
Förvaltningens interna och externa kommunikation ska vara samstämmig.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Ett nytt internt nyhetsblad ges ut fyra gånger om året.	2009-01-01	2009-12-31
Intresserade erbjuds att prenumerera på ett elektroniskt nyhetsbrev med information från stadsdelsförvaltningen.	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:
Förvaltningen ska ha ett gott samarbetsklimat med det lokala näringslivet.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Det lokala näringslivet ska bjudas in till regelbundna möten med nämnd och förvaltning.	2009-04-01	2009-12-31
En idédiskussion om Farsta centrum genomförs med centrums fastighetsägare och företrädare från stadsdelsnämnd och förvaltning.	2009-04-01	2009-10-31
En folder som marknadsför Farsta utarbetas i samråd med det lokala näringslivet.	2009-01-01	2009-07-01

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:
1.2 Jobb istället för bidrag

Arbetet med att minska antalet personer med försörjningsstöd ska intensifieras med anledning av att en stor del av målgruppen har varit bidragsberoende under lång tid och flertalet ska gå från långvarig passivitet till aktivitet. Att jobbtorgen utvidgar sin målgrupp till att även gälla personer som står långt från arbetsmarknaden är därför en viktig åtgärd. Förvaltningens egna arbetsverksamheter ska också utökas och utvecklas för att tillgodose såväl arbetsprövning som arbetsträning för personer med långvarigt bidragsberoende på grund av sjukskrivning och socialmedicinska arbetshinder.

I budget för 2009 har beslut fattats om att staden genom sina olika verksamheter ska tillhandahålla 1 400 platser för aspiranter från Jobbtorg Stockholm. Förvaltningens mål är att kunna erbjuda 45 praktikplatser. Samverkan ska ske mellan praktikplatserna och Jobbtorg Stockholm så att praktiktiden kan fungera väl för såväl praktikanterna som för arbetsplatserna. Praktikperioderna kan vara olika långa men sällan längre än tre månader.

Sysselsättning för personer med funktionsnedsättning ska utökas med fler arbetspraktikplatser eller sysselsättning i så arbetsliknande former som möjligt.

Arbetet med att förhindra felaktiga utbetalningar fortsätter för att säkra arbetsprocesser och utbetalningsrutiner i samband med handläggning av försörjningsstöd.

KF:s indikatorer	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel personer beroende av ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	4 %	max 6 %	År
Andel personer i procent som har ett långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna bidragstagare	62	tas fram 2009	Tertial
Antal praktikplatser som kan tillhandahållas för de aspiranter som Jobbtorg Stockholm kan matcha (alla nämnder)	45	1 400 st	Tertial
Andel barn som lever i familjer som är beroende av ekonomiskt bistånd	6,4 %	tas fram 2009	Tertial
Andel flyktingar som är självförsörjande efter introduktion exkl. flyktingar som flyttat till annan kommun	40 %	50 %	Tertial
KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	
Utarbeta rutiner för att stävja felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd	2008-01-01	2010-12-31	
Gemensamt med Jobbtorg Stockholm och försäkringskassan ta fram metoder för bedömning av arbetsförmåga hos individen	2009-01-01	2009-12-31	

NÄMNDMÅL:

Fler boende i Farsta ska vara självförsörjande.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Samarbete sker med försäkringskassa, arbetsförmedling och psykiatri för att samordna arbetsrehabiliteringsinsatserna för den enskilde	2009-01-01	2009-12-31
Möjligheterna att inrätta arbetsträningsplatser vid förvaltningens verksamheter ska utredas	2009-01-01	2009-06-30
Förvaltningen deltar i EU-projektet Livsval för att erbjuda rehabilitering för människor som står långt från arbetsmarknaden	2009-01-01	2009-12-31

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Aktivitetsplaner och introduktionsplaner som upprättas på Jobbtorget ska godkännas och följas upp av stadsdelsförvaltningen	2008-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:
Rutinerna för att förhindra felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd ska vara väl inarbetade och alltid hållas aktuella.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Rutinerna för att förhindra felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd förankras och hålls aktuella.	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:
Flyktingar som deltar i introduktionsverksamhet ska ha en introduktionsplan.

NÄMNDMÅL:
Flyktingar ska ha en egen försörjning efter genomgången introduktion.

NÄMNDMÅL:
Personer med långvarigt beroende av försörjningsstöd ska få sin arbetsförmåga prövad för att finna rätt försörjning.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Metoder och insatser för att bedöma arbetsförmågan ska utvecklas och utökas.	2009-01-01	2009-12-31

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

1.3 En hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas

För att uppnå målet med en hållbar livsmiljö arbetar förvaltningen med miljöprogrammet som grund. Förvaltningens bilar utgörs till största delen av miljöbilar och antalet kommer att öka under året i takt med att leasingavtal går ut. Bilarna ska så långt det är möjligt tankas med de förnyelsebara drivmedel de är avsedda för. De bilar förvaltningen kör kommer successivt byta ut dubbdäck mot odubbade vinterdäck vilket ger minskat utsläpp. Av miljöskäl bör resandet med personbil minska och resor med kollektiva färdmedel väljas när så är möjligt. För kortare resor i tjänsten uppmuntras cykling eller promenader. För att minska antalet körda mil, bränsleförbrukningen och utsläppen från trafiken kommer en resepolicy att utarbetas under året. Policyn ska visa vilket färd sätt som är mest effektivt ur miljösynpunkt och som ska väljas i första hand.

Förbrukningen av el ska minska inom samtliga enheter genom att beakta energispekten vid etableringen av nya lokaler och att välja energisnåla produkter.

Lågenergilampor och energisnåla lamparmaturer ska användas och ett energisnålt beteende ska råda vid nyttjande av elektronisk utrustning som till exempel tvätt- och diskmaskiner. För att underlätta arbetet med energibesparing tas en lathund med tips fram. Ett pris ska delas ut två gånger under året till den enhet som kommit med bästa energitipset/åtgärden. Inom ramen för investeringsbudgeten påbörjas arbetet med att byta ut kylar och frysar äldre än tio år.

Livsmedel som är framställda i samspel med naturen och som är producerade utan kemiska bekämpningsmedel ska gynnas. Inköpen av ekologiska livsmedel på enheterna ska därför öka till minst 15 %.

Mängden avfall enheterna skapar ska minska och hanteringen ska bli miljöanpassad och effektiv. Samtliga enheter som har egen avfallshantering ska sortera ut sina förpackningar och sitt papper. Storhushåll/storkök, minst 100 matportioner per dag, ska sortera ut matavfall för biologisk behandling. För enheter som serverar mer än 30 matportioner per dag ska möjligheten för detta undersökas under året.

Arbetet med att skapa en sund inomhusmiljö inom förskolan fortsätter. En satsning sker på bullerdämpande åtgärder som bland annat innebär bordsskivor med ljudabsorberande material, "tassar" på bord och stolar samt ljudabsorberande golv- och väggmaterial.

KF:s indikatorer	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel miljöbilar i stadens fordonspark inkl. leasade fordon exkl. utrycknings- och specialfordon (alla nämnder)	85 %	100 %	Månad
Andel upphandlingar av datorer och övrig elektronikutrustning, kontorsmöbler, textilier, däck, städkemikalier och städtjänster där krav ställts på att prioriterade miljöskadliga ämnen inte ingår (alla nämnder)	100 %	tas fram 2009	År
Andel inköpta ekologiska livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta livsmedel (alla nämnder)	15 %	öka	Halvår
Andel förnyelsebart drivmedel i stadens egna och leasade etanol- och fordonsfordon (alla nämnder)	95 %	85 %	Halvår
Andel av verksamheter som har ett systematiskt arbete för effektiva resor och transporter (alla nämnder)	100 %	100 %	År
Elförbrukning (alla nämnder)	3 889 729 kWh	tas fram 2009	År

KF:s indikatorer	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel av stadens verksamheter som sorterar ut förpackningar och papper (alla nämnder)	100 %	100 %	År
Andel av stadens fordon som använder dubbade däck (alla nämnder)	50 %	tas fram 2009	År
Andel av stadens storkök eller storhushåll i stadens verksamheter som sorterar ut matavfall för biologisk behandling	100 %	100 %	År

NÄMNDMÅL:
Inomhusmiljön på förskolorna förbättras.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Bullerdämpningsåtgärder genomförs på förskolorna för att förbättra arbetsmiljön för barn och personal.	2009-01-01	2009-12-31
Förskolekökens standard ska förbättras.	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:
Elförbrukningen ska minska.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
En lathund med förslag på energisparåtgärder tas fram för spridning till samtliga enheter.	2009-01-01	2009-04-30
Pris för bra energitips/sparåtgärder delas ut 2 gånger per år.	2009-01-01	2009-12-31
Plan för utbyte av kylar och frysar äldre än 10 år utarbetas.	2009-01-01	2009-05-31

NÄMNDMÅL:
Andelen ekologiska livsmedel ska öka.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Särredovisning sker på baskonto 6442 Ekologiska livsmedel	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:
Resor och transporter ska ske på ett miljöeffektivt sätt

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningens bilar ska drivas med förnyelsebara bränslen.	2009-01-01	2009-12-31
En policy för miljöanpassade och kostnadseffektiva resor och transporter tas fram.	2009-01-01	2009-04-30

**NÄMNDMÅL:
Källsorteringen ska öka.**

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningens enheter ska sortera ut förpackningar och papper.	2009-01-01	2009-12-31
Storkök/ storhushåll ska sortera ut matavfall för biologisk behandling.	2009-01-01	2009-12-31

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

1.6 Stockholmarna ska uppleva ett rikt, varierat och tillgängligt kultur- och idrottsliv

Nämndens kommentar till mål för verksamhetsområdet

Kulturaktiviteterna ska innehålla både upplevelse och möjlighet till eget skapande samt ha en hög grad av delaktighet från brukarna. Inom förskolan och de öppna fritidsverksamheterna utgör arbetet med kultur en del av lärandet och stödjer individens utveckling av identitet och självkänsla. Kultur och hälsa bildar utgångspunkt för äldreomsorgens arbete med det sociala innehållet.

Ett nätverk av kulturombud finns inom förskola, fritid, socialpsykiatri och funktionsnedsättning samt äldreomsorg. Kulturombudens uppgift är att i samarbete med brukarna på ett engagerat sätt driva och samordna enhetens kulturarbete. De regelbundna kulturombudsträffarna ska inspirera till planering av kulturverksamheten samt vara ett forum för erfarenhetsutbyte och kompetensutveckling. Här sker också en kontinuerlig uppföljning av kulturverksamheten inom och mellan enheterna.

Föreningarnas kulturverksamhet är viktig för det lokala kulturlivet. Tillsammans med Farsta hembygdsförening och invånarna i Farsta fortsätter förvaltningens projekt att skriva stadsdelens historia. Ett bidrag för öppna, publika arrangemang med hög tillgänglighet kan sökas av föreningarna. Beslut om bidrag fattas av stadsdelsnämnden.

Parklekarna är en tillgång för de yngre barnens hälsa genom deras möjlighet till rörelse och aktiviteter tillsammans med andra barn. Här kan barnen ges stimulans inom såväl kulturaktiviteter som olika typer av fria och organiserade rörelseaktiviteter. Under året kommer driftsformer och bemanning att ses över för att säkerställa fortsatt drift.

Farstas omgivningar erbjuder boende och besökare rika möjligheter till motions- och friluftsliv. Unikt för Farsta är närheten till sjöarna Drevviken och Magelungen med promenadstråk och badplatser. Promenadstråken har genomgått en upprustning de senaste åren och under året fortsätter upprustningen av baden. I den folder som utarbetas tillsammans med näringslivet kommer Farstas naturnära läge att lyftas fram.

KF:s indikatorer	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Antal deltagande barn och ungdomar i egen skapande verksamhet	2 000 st	tas fram av nämnden	År

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Driften av parklekarna kan erbjudas utomstående entreprenörer.	2009-01-01	2010-12-31
Bidragsgivningen ska säkerställa likabehandling	2009-01-01	2009-12-31
Tillgängligheten till det lokala kulturutbudet ska öka	2009-01-01	2010-12-31
Barn och ungdomar ska ges möjligheter att uppleva och själva utöva olika former av kultur	2009-01-01	2010-12-31
Stadsdelsnämnderna ska bredda utnyttjandet av lokalerna för att härigenom garantera parklekarnas fortlevnad	2008-01-01	2010-12-31

NÄMNDMÅL:

I förvaltningens verksamheter för barn, ungdomar, äldre och personer med funktionsnedsättning ska kulturaktiviteter erbjudas. (Utveckling och Lärande)

Nämndens indikatorer	Årsmål	Periodicitet
Antal kulturombud	25	Tertial

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Fortsatt satsning på dans, musik och rörelse som inbegriper upplevelser, eget skapande samt kompetensutveckling för personal.	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:

Farstas historia är dokumenterad med hjälp av invånarnas berättelser.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Dokumentationen sker genom intervjuer och eget skrivande i samverkan med lokala föreningar.	2009-01-01	2009-12-31

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:**1.7 Stockholm ska upplevas som en ren, vacker och trygg stad****Nämndens kommentar till mål för verksamhetsområdet**

Farsta ska upplevas som en ren och snygg stadsdel. Vårstädningen av naturmarksområden fortsätter i samarbete med skolklasser och föreningar. Kartorna över städombåden kommer att ses över för att undvika att områden missas. Den manuella plockstädningen kommer att öka med hjälp av förvaltningens Arbetsforum som i samarbete med trafikkontoret städar vissa gator och torg. Anpassningen av skötsel och insatser till Farstas lokala parkplan fortsätter. Som ett led i detta utvecklas parken vid Tallkrogsplan till ett blomstertorg med nya perennplanteringar. För mer blomstrande ytor kommer nya lökplanteringar att skapas. Sättningen av lök görs tillsammans med förskolan.

För att stimulera den biologiska mångfalden kommer ängsslåttern i Farsta att fortsätta. Tidigare röjning och gallring av Farstas unika ekmiljöer kontrolleras och följs upp. Vegetation som skymmer belysningen på parkvägarna ska gallras bort under våren. Uppföljning av hur arbetet fortskrider kommer att göras fortlöpande på de månadsmöten som förvaltningen håller med entreprenören avseende parkdriften. Förskolan och fritidsverksamheten arbetar aktivt förebyggande för att skapa en förståelse hos barn och tonåringar för allas gemensamma ansvar i det offentliga rummet.

Farsta lokala brottsförebyggande råd kommer att fortsätta med trygghetsvandringar i stadsdelarna i området. Åtgärder som vandringarna snabbt resulterar i kan vara slyröjning, lagning av belysning och anmälan om klotter. I det brottsförebyggande arbetet samverkar skolor, polis, fritids- och fältverksamhet, individ- och familjeomsorg samt lokala föreningar. Farsta lokala BRÅ arrangerar årligen tillsammans med lokala föreningar och organisationer som ägnar sig åt brottsförebyggande arbete arrangera en informationsdag i Farsta centrum under hösten. Syftet är att visa upp och informera om det lokala brottsförebyggande arbetet som görs i stadsdelsområdet.

Svenska Bostäder genomför en trygghetskartläggning hos sina hyresgäster i Fagersjö årsskiftet 2008-2009. Med enkätens resultat som grund kommer Farsta lokala BRÅ i samarbete med Svenska Bostäder och boende genomföra en något mer fördjupad trygghetsvandring i Fagersjö. Vuxna som rör sig i stadsdelen under kvällar och helger ger trygghet. Med anledning av detta initierar och stöttar förvaltningen vuxen- och föräldravandringar. Den trygghetsmätning som genomförs regelbundet i Stockholm används i det trygghetsskapande arbetet i stadsdelen.

Samtliga enheter inom förvaltningen arbetar under året med att säkerställa sina rutiner för det systematiska brandskyddsarbetet. Arbetet med förvaltningens risk

och sårbarhetsanalys enligt förordningen (2006:9421) om krisberedskap och höjd beredskap har inletts under 2008. Första etappen innehåller en kartläggning och sammanställning av de verksamheter i stadsdelen vars drift måste säkerställas vid en krissituation är klar. Andra etappen inleds under 2009 och den ska innehålla en noggrannare analys av varje verksamhet och utgöra grund för en kommande kommunikations- och aktivitetsplan för staden och dess olika verksamheter vid en akut kris.

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med brand- och räddningsnämnden kontinuerligt genomföra informationsinsatser och förebyggande åtgärder för att förbättra brandskyddet för identifierade riskgrupper.	2009-01-01	2010-12-31

NÄMNDMÅL:

Farsta ska upplevas som en ren, vacker och trygg stadsdel.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen samverkar med skolor och föreningar vid vårstädningen.	2008-03-01	2008-06-01
Förvaltningen samverkar med skolor och föreningar vid vårstädningen.	2009-03-01	2009-06-01
Förvaltningens rutin för anmälan av klotter och annan skadegörelse ska behandlas på APT.	2009-01-01	2009-03-31
Trygghetsvandringar genomförs i stadsdelarna Gubbängen, Hökarängen, Fagersjö, Svedmyra och Tallkrogen.	2009-01-01	2009-12-31
Informationsdag om Farstas lokala BRÅ:s arbete genomförs tillsammans med näringslivet under hösten.	2009-09-01	2009-11-30
Vegetationen som skymmer allmän belysning tas bort där det är möjligt.	2009-01-01	2009-12-31
Barnen i förskolan ska plantera blomlökar i stadsdelens grönområden.	2009-01-01	2009-12-31
Förvaltningen utökar antalet perenna planteringar och rabatter.	2009-09-01	2009-12-31
I samverkan med det lokala näringslivet marknadsförs stadsdelsområdets grönområden.	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:
Den manuella städningen ska öka

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Arbetsforum utför i samarbete med Trafikkontoret städinsatser vid vissa gator och torg i Farsta	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:
Förvaltningens enheter har rutiner utifrån det systematiska brandskyddsarbetet.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Det ska finnas utbildade brandskyddsansvariga och brandskyddsombud på varje enhet.	2009-01-01	2009-12-31

KF:s INRIKTNINGSMÅL 2:**2. Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras**

Den offentligt finansierade verksamheten ska kännetecknas av hög kvalitet och effektivitet. Förvaltningen kommer se över system och rutiner för att förbättra uppföljningen och vara en professionell beställare. God information anpassad till brukarnas förutsättningar ska finnas om vilka valmöjligheter som finns. Ett prioriterat utvecklingsområde är att presentera valmöjligheterna för berörda på ett tydligt sätt.

Inom förskolan pågår ett långsiktigt utvecklingsarbete i syfte att stärka och tydliggöra den pedagogiska processen och förskolläraernas pedagogiska uppdrag. Förvaltningen planerar att söka medel ur e-tjänstprogrammet för att utveckla en förskolewebb.

Arbetet med att skapa fungerande vårdkedjor på hemmaplan för missbrukare och hemlösa fortsätter. Det strukturerade samarbetet med hotellhem, bostadsförmedling och hyresvärdar utvecklas vidare. Utbudet av öppenvårdsinsatser för missbrukare utökas genom ett mer organiserat samarbete med närliggande stadsdelar och landstingets beroendevård.

Förvaltningen utökar samverkan med frivilligorganisationer och pensionärsföreningar för att utveckla och erbjuda ett utbud av olika aktiviteter för de äldre i stadsdelen. Arbetet med att anpassa äldreomsorgen utifrån individens egna förutsättningar, behov och önskemål fortsätter. Enheterna inom äldreomsorgen kommer under året arbeta med att ta tillvara den breda kompetens som medarbetarna förvärvat genom olika erfarenheter, för att ytterligare förbättra verksamhetens kvalitet.

En relativt stor grupp invånare i Farsta har stora problem såväl materiellt som socialt och är i behov samhällets stöd. Förvaltningen tillsätter en projektgrupp med uppdrag att under våren utarbeta en strategi för ett systematiskt förebyggande arbete i stadsdelen. Öppenvården för barn och ungdom ska utvecklas för att bidra till att minska antalet placeringar av barn och ungdomar på institution. Utredningsinsatser och öppenvården ska vara aktivare i det förebyggande arbetet i stadsdelen. Utbildningsinsatser planeras för de som arbetar med gruppen utsatta kvinnor med funktionsnedsättning och män som begår våld mot kvinnor.

Projektet "Friska medarbetare - Rehabilitering i världsklass" genomförs med planerat avslut 2010. En strukturerad arbetsmetod ska utvecklas för att uppnå en högre effektivitet i rehabiliteringsarbetet.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:**2.1 Stockholmarna ska erbjudas ökad valfrihet och mångfald****Nämndens kommentar till mål för verksamhetsområdet**

Från och med 1 juli 2009 införs valfrihet för biståndsbedömd dagverksamhet inom äldreomsorgen och ett valfrihetssystem för särskilt boende, korttidsboende och

daglig verksamhet enligt LSS. Efter att brukaren fått ett biståndsbeslut ska denne kunna göra egna val bland utförare som finns med i valfrihetssystemet. God information anpassad till brukarnas förutsättningar ska finnas om vilka valmöjligheter som finns. Biståndshandläggarna är nyckelpersoner i arbetet med att säkerställa att informationen är aktuell. Ett prioriterat utvecklingsområde är att presentera valmöjligheterna för berörda på ett tydligt sätt. Biståndsenheterna inom funktionshinder och äldreomsorg kommer också arbeta med att öka tillgängligheten.

KF:s indikatorer	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Antal genomförda avknoppningar (alla nämnder)	2 st	20 st	Tertial

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Valfrihetsmodell för boende, daglig verksamhet och korttidsboende införs	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:

Den enskilde har möjlighet att välja inom äldreomsorgen, stöd- och service till funktionshindrade, förskola samt individ- och familjeomsorgen.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Information om samtliga utförare av äldreomsorg och stöd och service för funktionsnedsatta hålls aktuell hos biståndsenheterna.	2009-01-01	2009-12-31
Enheterna uppdaterar kontinuerligt informationen på stockholm.se med exempelvis brukarundersökningar och kvalitetsredovisningar.	2009-01-01	2009-12-31
Enheterna ska tydliggöra sin verksamhetsprofil.	2009-01-01	2009-03-31
Biståndsenheten genomför informationsinsatser till brukare och/eller deras ställeföreträdare om det nya valfrihetssystemet för personer med funktionsnedsättning.	2009-01-01	2009-05-31

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

2.2 Stockholms förskolor och skolor ska ge alla ökad kunskap och utveckling i en trygg miljö

Nämndens kommentar till mål för verksamhetsområdet

Inom förskolan pågår ett långsiktigt utvecklingsarbete i syfte att stärka och tydliggöra den pedagogiska processen. Som ett led i detta fortsätter förskolorna utveckla arbetet med den pedagogiska dokumentationen. Barns språkutveckling prioriteras och 30 förskollärare erbjuds vidareutbildning i "Tvåspråkiga barns

språk- och kunskapsutveckling" 30p. Utbildningen lokaliseras i Farsta och pågår under fyra terminer. De pedagogiska nätverken i matematik och teknik, språk och kommunikation samt inomhusmiljön fortsätter.

Samarbetet med de fackliga organisationerna fortsätter i syfte att stärka och tydliggöra förskolläraernas pedagogiska plattform samt barnskötarnas viktiga roll inom arbetslagen.

Förvaltningen kommer att starta friluftsförskolor med sin bas vid ordinarie förskolor. Syftet är att de äldre barnen ska erbjudas möjlighet till mer fysisk aktivitet samt att naturen och närmiljön blir det pedagogiska utvecklingsrummet.

Under våren är behovet av förskoleplatser omfattande. För att möta detta kommer en omvandling av lektionssalar till förskoleavdelningar att genomföras. Trots detta och inrättandet av de nya friluftsförskolorna kommer en viss överinskrivning att ske under våren för att klara garantitiden.

Om förslaget till ny skollag träder i kraft under 2009 kommer en översyn av allmänna förskolans organisation att göras.

I syfte att underlätta och möta föräldrarnas behov av nya kommunikationsvägar planerar förvaltningen att tillsammans med förvaltningarna Bromma och Hägersten/Liljeholmen söka medel ur e-tjänstprogrammet för att utveckla en förskolewebb. Förskolorna kommer under året att utarbeta egna brukarenkäter för att de årligen ska kunna följa upp verksamheten samt vidta åtgärder utifrån brukarresultaten.

En höjning av förskolekökens standard kommer även fortsatt att vara prioriterat. Kök på tvåavdelningsförskolor omvandlas på sikt till mottagningskök.

KF:s indikatorer	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Antal barn som inte barnomsorgsgarantin uppfyllts för under året	0 st	0 st	Månad
Andel förskollärare	50 %	tas fram 2009	År
Andel nöjda föräldrar i förskoleundersökningen avseende utveckling och lärande		tas fram 2009	Tertial
Resultatet av enheternas självvärdering avseende utveckling och lärande inom förskola		Tas fram 2009	Tertial
Andel barngrupper (4-5 år) med fler än 18 barn	0 %	tas fram 2009	Tertial
Andel barngrupper (1-3 år) med fler än 14 barn	0 %	tas fram 2009	Tertial
KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	
Stadsdelsnämnderna ska samverka med det lokala föreningslivet och andra aktörer för att erbjuda en mångfald av verksamheter för barn och unga	2008-01-01	2010-12-31	

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsnämnderna ska erbjuda förskolans personal kompetensutveckling och erbjuda medarbetarna pedagogisk grund- eller vidareutbildning till barnskötare eller förskollärare	2007-01-01	2010-12-31
Förskolan ska utveckla kvalitetsmått och metoder för utvärdering som relaterar till förskolans mål och uppdrag	2009-01-01	2010-12-31
Stadsdelsnämndernas verksamhetsområden äldreomsorg och förskola ska tillsammans utveckla metoder för den enskildes trygghet, oberoende, inflytande och respekt.	2009-01-01	2009-12-31

**NÄMNDMÅL:
Förskolebarnen stärks och stimuleras aktivt i sin språkutveckling.
(Utveckling och Lärande)**

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
30 förskollärare utbildas i "Tvåspråkiga barns språk- och kunskapsutveckling 30p".	2009-09-01	2011-06-30

**NÄMNDMÅL:
Risk- och skyddsfaktorer ska kartläggas årligen för att främja
förskolebarnens hälsa. (Normer och värden)**

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Arbetsmiljö- och barnskyddsround genomförs årligen.	2009-01-01	2009-12-31
Förbättring av utebelysning på förskolegårdarna.	2009-01-01	2009-12-31

**NÄMNDMÅL:
Vårdnadshavarna ska vara nöjda med kvaliteten i förskolan.
(Förskola och hem)**

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
En brukarenkät utarbetas och genomförs vid alla förskolorna under vårterminen.	2009-01-01	2009-06-30

**NÄMNDMÅL:
Förskolebarnens åsikter ska tas tillvara i planering av verksamheten.
(Barns inflytande)**

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
En enkät genomförs med de barn som går över till förskoleklass	2009-01-01	2009-06-30

NÄMNDMÅL:**Pedagogiska innehållet i förskolan ska utvecklas. (Utveckling och Lärande)**

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Pedagogiska nätverk runt natur, miljö, matematik, teknik, innemiljö och språk/kommunikation finns i varje förskoleområde.	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:**Barn i behov av särskilt stöd och stimulans ska ges det stöd som behövs för en positiv utveckling. (Utveckling och Lärande)**

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Förskolan har ett inkluderande syn- och förhållningssätt. Den pedagogiska verksamheten anpassas till alla barn i förskolan.	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:**Andelen förskollärare ökas.**

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Under våren kommer workshops att genomföras i samverkan med de fackliga organisationerna med temat "Den nya pedagogiska förskolan med kvalitet i fokus".	2009-01-01	2009-06-30

NÄMNDMÅL:**Samverkan mellan fritidsverksamheten och frivilligorganisationerna ökas.**

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Frivilligorganisationerna ska ges möjlighet att bedriva, alternativt komplettera vår verksamhet.	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:**Fritidsverksamheten är varierad och planeras i samråd med barn och ungdomar.**

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Verksamhetens aktiviteter och öppethållande planeras i samverkan med brukarna.	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:
Fritidsverksamheten erbjuder sommaraktiviteter som kompletterar kolleoverksamheten.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Minst en fritidsgård håller öppet och anordnar aktiviteter under sommarlovet.	2009-06-01	2009-08-31

NÄMNDMÅL:
Förskolan samverkar med skolan vid barnets övergång till förskoleklass. (Samverkan)

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Förskolan erbjuder föräldrar och skola möjlighet till informationsöverföring gällande barnets utveckling	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:
Föräldrarna erbjuds möjlighet till inflytande och delaktighet (Förskola och hem)

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Föräldraråd finns i varje område	2009-01-01	2009-12-31
Informationen till föräldrarna om förskolans mål och arbetssätt utvecklas.	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:
Ett erfarenhetsutbyte ska finnas mellan äldreomsorgen och förskolan.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Enhetscheferna inom förskola och äldreomsorg erbjuds möjlighet till erfarenhetsutbyte över verksamhetsområdena.	2009-01-01	2009-12-31

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:
2.3 Kvaliteten inom stadens omsorgsverksamheter ska öka - trygghet, värdighet och valfrihet ska präglade hela omsorgen
Nämndens kommentar till mål för verksamhetsområdet
Uppföljning

Den offentligt finansierade verksamheten ska kännetecknas av hög kvalitet och effektivitet. Detta gäller såväl kommunalt som enskilt driven verksamhet. Förvaltningen följer löpande upp den egna verksamheten. Det görs bland annat genom de uppföljningar som sker inom ramen för stadens integrerade

ledningssystem ILS, förvaltningsledningens dialogmöten med enhetschefer och arbetsplatsombud samt genom interkontrollen. Förvaltningen gör också verksamhetsuppföljningar av kommunalt och enskilt drivna verksamheter utifrån avtal och kundvalsmodeller. Förutom detta görs också tillsyn av enskilt drivna verksamheter på uppdrag av Länsstyrelsen. Uppföljningen är en central del i att säkra att verksamheten håller hög kvalitet och att de tilldelade ekonomiska medlen används korrekt samt att brukarna får en god service. Förvaltningen kommer se över system och rutiner för att förbättra uppföljningen och vara en professionell beställare.

Individ- och familjeomsorg

Arbetet med att implementera och utveckla utredningsmetoden ASI och dokumentationssystemet BBIC kommer att fortsätta. Utvecklingsarbetet ska ha särskilt fokus på att tillämpa de uppföljningsinstrument som finns inbyggda i systemen för att få tillgång till en mer samlad och systematisk kunskap om resultat av utredningsarbetet och dess arbetsprocesser.

Arbetet med att skapa fungerande vårdkedjor på hemmaplan för missbrukare och hemlösa fortsätter. En fast struktur med boende, vård och behandling samt arbetsträning och sunda fritidsaktiviteter måste hänga ihop för att ett lyckat förändringsarbete ska uppnås i varje enskilt fall. Det strukturerade samarbetet med hotellhem, bostadsförmedling och hyresvärdar ska upprätthållas och utvecklas vidare. Utbudet av öppenvårdsinsatser för missbrukare ska utökas genom ett mer organiserat samarbete med närliggande stadsdelar och landstingets beroendevård.

Den mest använda öppenvårdsinsatsen inom barn och ungdomsvården är kontaktperson/kontaktfamilj. Dock saknas en mer samlad kunskap om effekterna av denna insats. Med anledning av detta kommer förvaltningen tillsammans med Södermalms stadsdelsförvaltning under 2009 att genomföra en systematiskt upplagd utvärdering av insatsernas resultat.

Funktionsnedsättning inkl socialpsykiatri

Att bli respektfullt bemött innebär att brukarna känner trygghet och delaktighet i möten som uppstår när de vänder sig till förvaltningen. Det innebär att de blir lyssnade till, får tid att förstå information som förmedlas och får tid att tänka över vad som sagts eller beslutats. Biståndsenheten kommer att vidareutveckla sina arbetsmetoder för att föra dialog med brukarna med till exempel lättläst information och brukarenkäter anpassade för målgruppen. För vissa brukare behövs samordning av insatserna från olika huvudmän och olika utförare. Brukare, som har rätt till LSS-insatser kan begära en individuell plan. Alla brukare ska få information om denna möjlighet i samband med individuella beslut. Biståndsenheten har påbörjat ett arbete med dokumenterade rutiner och metodutveckling för en likvärdig biståndsbedömningen som fortsätter. Extra fokus ska läggas på en noggrann uppföljning av att rätt insats ges vid rätt tillfälle samt i rätt omfattning.

Delaktighet och inflytande innefattar bland annat för personer med funktionsnedsättning att ha kontroll och inflytande över vardagens aktiviteter. Att i så stor utsträckning som möjligt kunna laga mat, läsa, sköta sin hygien, handla och så vidare är viktigt för självkänslan och egenvärdet. Brukaren ska vara delaktig i aktivitetens utformning även om hon/ han inte utför den själv. Enheterna kommer att fortsätta arbetet med utforma aktiviteterna utifrån individuella önskemål med hjälp av kognitiva hjälpmedel så som till exempel bildstöd.

I syfte att kunna erbjuda ett större utbud av sysselsättning och arbetsträningsplatser inom socialpsykiatri genomförs en översyn av verksamheten. Även inom daglig verksamhet för funktionsnedsatta görs en översyn av lokaler och verksamhetens innehåll.

En inventering genomförs för att se över vilka av hyresgästerna som idag bor i gruppboende och som kan gå vidare i en boendekarriär och erbjudas någon av de tio nya stödlägenheterna på Ågesta Broväg. Stödinsatser i form av boendestödsteam utvecklas med anledning av detta.

En förbättrad tillgänglighet ökar förutsättningarna för personer med funktionsnedsättning att studera, arbeta och självständigt klara det dagliga livet. Detta ökar i sin tur förutsättningarna att bidra till samhällsutvecklingen. Tillgänglighet är en demokratifråga och en självklarhet. Information och fysisk tillgänglighet är frågor som måste genomsyra allt arbete inom förvaltningen med syfte att bidra till att Stockholm blir det tillgängligaste huvudstaden 2010.

Under året kommer rekryteringen av kontaktpersoner att prioriteras för att kunna verkställa beslutade insatser.

Äldreomsorg

Förvaltningen utökar samverkan med frivilligorganisationer och pensionärsföreningar för att utveckla och erbjuda ett utbud av olika aktiviteter för de äldre i stadsdelen. På vård- och omsorgsboenden utökas utbudet av sociala aktiviteter för att de boende ska få en meningsfull tillvaro. Hemtjänstenheterna ska utveckla utbudet av sociala aktiviteter för sina brukare utifrån lokala förutsättningar. Kulturaktiviteter utifrån de äldres önskemål samordnas av enheternas kulturombud. Förvaltningen arrangerar även fortsättningsvis dagsutflykter, såväl på sommar som vinter, för alla äldre i stadsdelen.

För de äldre som bor kvar i det egna hemmet är det betydelsefullt att ha tillgång till öppna dagverksamheter för samvaro och aktiviteter. I dag finns verksamheter i Fagersjö, på Postiljonen och Edö servicehus. Förvaltningen ser över möjligheten att samutnyttja lokaler och utökar samverkan med frivilligorganisationer och studieförbund för att öka antalet mötesplatser för äldre. Den del av verksamheten på Postiljonen som är biståndsbedömd kommer att ersättas av en öppen dagverksamhet. För att även fortsättningsvis kunna erbjuda en dagverksamhet för personer med stora omvårdnadsbehov kommer turbundna resor att beviljas.

Under 2009 inleds arbetet med att ändra inriktningen på Postiljonens vård- och omsorgsboende till att bli ett boende med demensinriktning och tio korttidsplatser.

En organisationsförändring genomförs som innebär att rehabiliteringspersonal och vaktmästare på vård- och omsorgsboende kommer att tillhöra respektive enhet. Vaktmästarservice för personer över 75 år utgår även fortsättningsvis från Farsta vård- och omsorgsboende.

Måltiden har en central betydelse för de äldres hälsa och välbefinnande. Medarbetarna inom äldreomsorgen får idag utbildning och handledning för att skapa en inbjudande måltidssituation. I utbildningen ingår bland annat servering av måltiden, kost- och näringslära samt tandhälsans betydelse för kostförsörjningen. Detta arbete vidareutvecklas under året. En kostpärm för brukare inom hemtjänst har utarbetats och kommer att förankras i verksamheten. Arbetet med att utveckla kostombudens funktion fortsätter och ett nätverk bildas.

Flera studier visar att äldre ofta har för många läkemedel och att detta bidrar till ökad förvirring och fallskador. Förvaltningen har i samverkan med landsting och apotekare genomfört läkemedelsgenomgångar på äldreboende och inom hemtjänsten för att minska effekterna av felmedicinering. Arbetet med läkemedelsgenomgångar fortsätter under året.

Vid förebyggande hembesök och informationsträffar för alla över 75 år ges information om vad som erbjuds för äldre i stadsdelen exempelvis vaktmästarservice, planerade dagsutflykter och anhörigstöd. Informationsinsatserna görs i samverkan med landstinget och frivilligorganisationer.

Anhörigstödet är ett viktigt komplement till den äldreomsorg som förvaltningen erbjuder. Arbetet med att stötta de anhöriga fortsätter att utvecklas. Bland annat kommer styrketräning på Postiljonen, dagsutflykter och anhöriggrupper att erbjudas.

98% av medarbetarna har nu efter en omfattande utbildningsinsats grundutbildning. För att bibehålla och vidareutveckla medarbetarnas kompetens erbjuds fortsatt utbildning genom kurser som anordnas av Stockholms stad.

I hemtjänsten fortsätter arbetslagsutveckling kring att möta brukare med svåra missbruksproblem. Arbetet med demensteam inom hemtjänsten utvecklas för att främja kvarboendet. Delar av personalgruppen från varje hemtjänstenhet kommer att få utbildning i samtalsmetodik. Syftet med utbildningen är att få redskap för att kunna anpassa verksamheten utifrån individens egna förutsättningar, behov och önskemål genom bland annat arbetet med levnadsberättelser.

Medarbetarna inom äldreomsorgen har en stor och bred kompetens som de förvärvat genom olika erfarenheter. Enheterna kommer under året arbeta med att ta tillvara denna mångfaldiga kompetens för att ytterligare förbättra verksamhetens kvalitet.

ParaSol, SchemOs och ParaGå är IT-baserade verktyg för dokumentation och verksamhetsplanering. Införandeplan för dessa verktyg tas fram och en rapport om genomförandet lämnas i samband med tertiärrapport 1.

Arbete för att förebygga och bryta negativa levnadsmönster bland barn och unga och deras familjer

En relativt stor grupp invånare i Farsta har stora problem såväl materiellt som socialt och är i behov samhällets stöd. Det är en sammansatt situation med psykisk ohälsa, arbetslöshet, missbruk och andra problem som tillsammans skapar svårigheter att leva ett socialt fungerande liv. I flera fall finns även det sociala arvet med som gör det hela än mer komplext. Det handlar om människor som vuxit upp under svåra omständigheter och som vid myndighetsåldern direkt gått över till ett liv med bidragsberoende och i behov av samhällets insatser.

Att motverka negativa levnadsmönster och bidragsberoende bland befolkningen i Farsta kräver förutom direkt akuta och avhjälpande åtgärder riktade mot enskilda barn och deras familjer även mer av förebyggande och strukturinriktade insatser. Arbetet måste utgå från ett helhetstänkande och att åtgärder genomförs på flera plan samt att alla medverkande aktörer drar åt samma håll.

Förvaltningen ska tillsätta en projektgrupp bestående av representanter från interna och externa verksamheter med uppdrag att under våren utarbeta en strategi för ett systematiskt förebyggande arbete i stadsdelen. Förslaget till strategi föreläggs nämnden för beslut i juni och påbörjas under hösten. Syftet är att sätta in insatser tidigt för att påverka sociala faktorer som gör att barn och deras familjer hamnar i utanförskap och blir fast i ett bidragsberoende.

För att motverka utanförskap och passivitet samt bidra till en bra introduktion till arbetslivet kommer förvaltningen att utöka antalet feriejobb för skol- och gymnasieungdomar kommande sommarlov. Det innebär att dubbelt så många ungdomar jämfört med tidigare somrar kommer att erbjudas jobb.

Öppenvården för barn och ungdom ska utvecklas för att bidra till att minska antalet placeringar av barn och ungdomar på institution. Utredningsinsatser och öppenvården ska vara aktivare i det förebyggande arbetet i stadsdelen och samarbeta med förskolor, skola och fritid samt andra resurser för barn och ungdom som finns lokalt i stadsdelen.

Förvaltningen och grundskolorna har bildat en gemensam arbetsgrupp med uppdrag att under året arbeta fram förslag på en samarbetsmodell och förslag till lokal samverkansöverenskommelse med utbildningsförvaltningen. Som i led i att utveckla samarbetet med utbildningsförvaltningen kommer skolorna i Farsta att bjudas in till en konferens där förvaltningen presenterar sina olika verksamheter för barn och ungdom.

I samarbete med Farsta Gymnasium ska förvaltningen utreda möjligheterna att anordna utbildningsinsatser för unga mammor.

Fritidsverksamheten ska vara präglad av en helhetssyn på barnens utveckling och förmågor. Arenor skapas där barnen och tonåringarna ges möjlighet till planerade utmaningar men även tillfällen till avkoppling. Arbetet fortsätter med att stärka föräldrars, barns och ungdomars möjlighet till delaktighet inom de öppna verksamheterna. Barn och tonåringar ska ges möjlighet att utifrån en idé kunna få

stöd av de vuxna att planera och genomföra ett projekt. Den öppna fritidsgårdsverksamheten för ungdomar med funktionsnedsättning är prioriterat och ska vidareutvecklas. Delar av fritidsverksamheten kommer att konkurrensutsättas under året.

Kvinnofrid

Arbetet med att utveckla stadsdelens kvinnofridsarbete fortsätter. Utbildningsinsatser planeras för de som arbetar med gruppen utsatta kvinnor med funktionsnedsättning och män som begår våld mot kvinnor. Enheterna kommer utifrån utbildningarna och den reviderade handlingsplanen att ta fram arbetssätt för hur man skall bemöta och stödja de personer man kommer i kontakt med.

KF:s indikatorer	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Antal nytillkomna omsorgslägenheter för vuxna inom staden (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	10	100 st	År
Andel hemtjänst i egen regi som bedrivs enligt gällande avtal	100 %		År
Andel vård- och omsorgsboende i egen regi som bedrivs i enlighet med gällande avtal	100 %		År
Andel omsorgspersonal med grundutbildning (äldreomsorg)	95 %	87 %	År
Antal ej verkställda beslut enligt LSS eller SoL (stöd- och service till personer med funktionsnedsättning)	0 st	tas fram 2009	Tertial
Andel barn och unga i biståndsbedömd öppenvård (IoF)	40 %	tas fram 2009	Tertial
Andel vuxna i biståndsbedömd öppenvård (IoF)	45 %	tas fram 2009	Tertial
Antal ej verkställda beslut enligt LSS eller SoL, exkl. de som frivilligt kvarstår i kö i avvaktan på ett valt boende (äldreomsorg)	0 %	tas fram 2009	År
Anhörigas upplevelse av hur anhörigstödet fungerar		tas fram 2009	År
Antal ej verkställda domar (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	0 st	tas fram 2009	År
Andel av utredningar där strukturerade kunskapsbaserade metoder för utredning av vuxna med missbruksproblematik används	55 %	75 %	År

KF:s indikatorer	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Antal stadsdelsnämnder som erbjuder dagsutflykter för äldre	1 st	14 st	År
Antal ej verkställda domar (äldreomsorg)	0 st	tas fram 2009	År
Antal ej verkställda domar (individ- och familjeomsorg).	0 st	tas fram 2009	År
Antal ej verkställda beslut enligt LSS (individ- och familjeomsorg).	0 st	tas fram 2009	Tertial
Andelen nöjda omsorgstagare (äldreomsorg)	80 %	79 %	År
Andel nya familjehem med grundutbildning	100 %	100 %	År
Antal ej verkställda beslut enligt SoL (individ- och familjeomsorg)	0	tas fram 2009	Tertial
Antal besökare på öppna dagverksamheter för äldre	7 500	tas fram 2009	Tertial
Andel genomförandeplaner för biståndsbedömda insatser inom loF, socialpsykiatri	100 %	100 %	Tertial
Nöjda brukare (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	80 %	tas fram 2009	År
Andel av kostnader för individ- och familjeomsorg, barn och ungdom som används till förebyggande insatser	10 %	tas fram 2009	År
Andel omsorgstagare, inom äldreomsorgen, som har en genomförandeplan där sociala aktiviteter ingår	100 %		År
Brukarnas nöjdhet med bemötande från biståndshandläggare	80 %	tas fram av nämnden	År
Andel befintliga familjehem med grundutbildning	35 %	35 %	År
Antal äldre som fått hjälp i form av vaktmästarservice	350 st	tas fram 2009	År
Andel över 75 år som erbjudits förebyggande hembesök	50 %	tas fram 2009	År
Omsorgstagarnas upplevelse av trygghet		tas fram 2009	År
Antal öppna dagverksamheter för äldre	4 st	tas fram 2009	År
Upplevelsen av maten och måltidssituationen		tas fram 2009	År

KF:s indikatorer	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel omsorgstagare, inom äldreomsorgen, som har en genomförandeplan	100 %		År

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Utveckla valfriheten inom äldreomsorgen	2008-01-01	2010-12-31
Genomföra kompetensutvecklingsinsatser, särskilt inom demensområdet	2008-01-01	2010-12-31
Informera om möjligheter att välja utförare och boende	2008-01-01	2010-12-31
Utbyggnad och utveckling av variation i utbudet av boenden enligt LSS ska fortgå och intensifieras	2008-01-01	2010-12-31
Utveckla och prioritera det drogpreventiva förebyggande arbetet bland barn och ungdomar	2007-01-01	2010-12-31
Vård- och omsorgspersonal erbjuds grundutbildning	2008-01-01	2010-12-31
Hemtjänstpersonal ska erbjudas handledning	2008-01-01	2010-12-31
Genomföra insatser för att förbättra matkvaliteten och måltidsupplevelsen	2008-01-01	2010-12-31
Stadsdelsnämnderna ska samverka i planering och utbyggnad av olika boendeformer för personer med psykiska funktionsnedsättningar	2008-01-01	2010-12-31
Stadsdelsnämnderna ska redovisa exempel på hur den enskildes delaktighet i måltidsplaneringen möjliggörs	2009-01-01	2009-12-31
Stadsdelsnämnderna ska, utifrån medarbetarsamtal med personal inom äldreomsorgen, redovisa vilket behov av utbildning som finns	2009-01-01	2009-12-31
Utveckla kunskaper i svenska hos vård- och omsorgspersonalen med svenska som andraspråk	2009-01-01	2010-12-31
Bidra till ökad samverkan mellan socialtjänst, skola och föräldrar samt med polis och föreningar	2007-01-01	2010-12-31
Stadsdelsnämnderna ska upprätta lokala samverkansöverenskommelser mellan nämndens verksamheter och utbildningsnämnden	2009-01-01	2009-12-31
Se över organisationen för verksamhetsområdet och där så behövs anpassa den för att stödja ett valfrihetssystem	2009-01-01	2009-12-31

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
I samarbete med stadsdelsnämnderna implementera vägen-vidare-garanti	2009-01-01	2009-12-31
Utveckling och behovsanpassning av vård- och omsorgsboenden ska fortgå	2008-01-01	2010-12-31
Stadsdelsnämndernas medarbetare inom äldreomsorgen ska under våren 2009 ges möjligheter att delta i utbildningar som avser grundutbildning, språkutbildning, ledarskapsutbildning eller delta i andra insatser som är motiverade i syfte att höja kvaliteten i äldreomsorgen	2009-01-01	2009-07-01
Stadsdelsnämnderna ska ta fram införandeplan för ParaSol, SchemOs och ParaGå och lämna rapport om genomförandet i samband med tertialrapport 1	2009-01-01	2009-12-31
Stadsdelsnämnderna ska se över sin samverkan med landstinget i syfte att förbättra korttidsvård och rehabilitering	2009-01-01	2009-12-31
Införa en samlad redovisning av Lex Sarah och Lex Maria anmälningar	2009-01-01	2009-12-31
Nämnderna ska vidta åtgärder för att öka antalet verksamheter som drivs i samarbete med frivilligorganisationer	2009-01-01	2009-12-31
Vård- och omsorgsboenden ska ha en plan för sociala aktiviteter	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:

Kvaliteten i verksamheterna ska följas upp systematiskt.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Enheterna ska sammanställa resultatet och analys av sina brukarundersökningar och vid behov upprätta åtgärdsplaner.	2009-01-01	2009-10-31
Ledningssystem för att säkerställa kvalitet i verksamhet enligt SoL, LVU, LVM och LSS skall upprättas.	2009-01-01	2009-10-31
Utvärdering av kontaktmannaverksamheten inom Individ och familjeomsorgen ska genomföras	2009-01-01	2009-12-31
Det uppföljningsinstrument som finns i de strukturerade utredningsmetoderna BBIC och ASI, ska användas inom individ- och familjeomsorgen.	2009-01-01	2009-12-31

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
System och rutiner för uppföljning ses över.	2009-01-01	2009-06-01

NÄMNDMÅL:
Stödet till personer med både missbruksproblem och psykisk/neuropsykiatrisk funktionsnedsättning ska utvecklas

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Lokala rutiner och samarbetsformer skall tas fram tillsammans med landstingets beroendevård, psykiatri och habilitering.	2009-01-01	2009-12-31
Föreläsningar om neuropsykiatrisk funktionsnedsättning skall anordnas.	2009-01-01	2009-12-31
För personer som har psykisk eller neuropsykiatrisk funktionsnedsättning erbjuds en samordnad vårdplan.	2009-01-01	2009-12-31
Ett större utbud av sysselsättningsplatser ska erbjudas	2009-01-01	2009-12-31
Översyn av verksamheten för sysselsättning och arbetsträning inom socialpsykiatrin.	2009-01-01	2009-04-30

NÄMNDMÅL:
Samverkansinsatser för att motverka hemlöshet ska utvecklas.
NÄMNDMÅL:
Personer med psykisk funktionsnedsättning och/eller missbruksproblematik ska erbjudas en sammanhållen boendekedja.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Behovsinventering av boendeformer görs.	2009-01-01	2009-04-30
Tio nya stödlägenheter inrättas.	2009-04-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:
Sociala aktiviteter för äldre ska utvecklas i samverkan med frivilligorganisationer och pensionärsföreningar.

Nämndens indikatorer	Årsmål	Periodicitet
Antal aktiviteter som anordnas i samverkan med frivilligorganisationer.	10	Tertial

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
----------------------	------------	-----------

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Dagsutflykter anordnas i samarbete med frivilligorganisationer	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:

Användandet av strukturerade utredningsmetoder inom individ- och familjeomsorgen ska utvecklas och utökas i omfattning.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
BBIC ska användas i allt utredningsarbete inom Barn och ungdom.	2009-01-01	2009-12-31
DUR ska användas i allt utredningsarbete inom socialpsykiatri.	2009-01-01	2009-12-31
ASI eller annan strukturerad metod ska användas mer fullständigt och i högre utsträckning inom missbruksvården.	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:

Vaktmästarservice, "fixaren", ska vara känd och väl använd av äldre som fyllt 75 år.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Återkommande annonsering.	2009-01-01	2009-12-31
Information om vaktmästarservice ges på möten anordnade av förvaltningen eller lokala intresseföreningar.	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:

Vård- och omsorgsboendena ska erbjuda en meningsfull tillvaro med ett varierat utbud av sociala aktiviteter utifrån de äldres behov.

NÄMNDMÅL:

De äldre ska erbjudas god och näringsriktig mat och en inbjudande måltidsituation.

Nämndens indikatorer	Årsmål	Periodicitet
Antal kostombud	30	Tertial

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
De äldre ska vara delaktiga i matplaneringen.	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:
Stödet till personer som vårdar och hjälper närstående ska stärkas.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Anhörigrupper och seminarier anordnas.	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:
För att bibehålla hälsa och livskvalitet ska alla över 75 år erbjudas ett hembesök.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Informationsträffar planeras i samverkan med landstinget och frivilligorganisationer.	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:
Den äldre ska ha inflytande över sin vardag utifrån sina individuella behov.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Omsorgspersonal erbjuds utbildning i att skriva genomförandeplaner.	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:
Lokala rutiner som är knutna till Socialstyrelsens ledningssystem för kvalitet och patientsäkerhet i hälso- och sjukvården ska finnas på varje vård- och omsorgsboende.
NÄMNDMÅL:
Enheterna ska ta tillvara den kompetens medarbetarna inom äldreomsorgen förvärvat genom sina olika erfarenheter.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Arbetslagen i äldreomsorgen ska föra samtal om hur verksamheten kan utvecklas, där vars och ens kompetens och erfarenhet tas tillvara.	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:
Personer med funktionsnedsättning ska vara delaktiga i och ha inflytande över insatsen som ges.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Möjligheter att använda ett ljud- och bildbaserat enkätverktyg för LSS-verksamheter undersöks.	2009-01-01	2009-12-31
Insatser för att rekrytera kontaktpersoner	2009-01-01	2009-06-30

NÄMNDMÅL:

Myndighetsutövning ska präglas av värdigt bemötande och respekt för den enskilde.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Biståndshandläggarna inom funktionsnedsättning ska erbjudas fortbildning med handledning	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:

Utvecklingen av öppenvården ska bidra till färre och kortvarigare institutionsplaceringar för barn och ungdom.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Öppenvårdsinsatserna för barn och ungdom ska utvecklas och utökas så att de bidrar till att förkorta vårdtiderna och minska antalet institutionsplaceringar.	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:

Hemtjänstenheterna ska erbjuda sina brukare sociala aktiviteter utifrån lokala förutsättningar

NÄMNDMÅL:

Förvaltningen ska ha en strategi för det förebyggande arbetet i stadsdelen.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Under året kommer utbildning i KOMET för förskolan att fortsätta.	2009-01-01	2009-12-31
I samarbete med Farsta Gymnasium ska förvaltningen utreda möjligheterna att anordna utbildning för unga mammor.	2009-01-01	2009-12-31
Upprätta en lokal samverkansöverenskommelse med utbildningsnämnden.	2009-01-01	2009-06-30
Förvaltningen kommer att bjuda in skolorna till en konferens för att informera om sin verksamhet för barn och ungdom	2009-01-01	2009-03-31

NÄMNDMÅL:

Ungdomars konsumtion av alkohol, tobak och narkotika ska minska.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Föräldrastödet runt det drogförebyggande arbetet utvecklas både vad gäller utbildning och gruppverksamhet.	2009-01-01	2009-12-31

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Stoppa-langningenkampanj genomförs två gånger per år.	2009-01-01	2009-12-31
Bred droginformation till samtliga barn- och ungdomsarbetare i Farsta.	2009-01-01	2009-06-30
Folköl- och tobakstillsyn genomförs i samtliga butiker. Därutöver görs fyra inköpsstudier av tobak och folköl.	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:

Våldsutsatta kvinnor och deras barn ska få stöd och hjälp.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Två medarbetare utbildas i metoder att arbeta med män som begår våld	2009-01-01	2009-12-31
Ett statistiksystem för området kvinnofrid utarbetas.	2009-01-01	2009-02-28

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

2.4 Staden ska vara en attraktiv arbetsgivare

Sjukfrånvaro

Farsta ska vara en attraktiv och modern arbetsgivare. Arbetsplatserna ska vara hälsosamma med delaktiga medarbetare, bra arbetsmiljö, hög frisknärvaro och en god kvalitet i arbetet. Det aktiva arbetet för en god arbetsmiljö med hälsofrämjande arbetsmetoder fortsätter under 2009 och sjukfrånvaron ska minska till högst 6,5 %. Arbetet med hälsosamma arbetsplatser sker ute på varje enhet i samverkan mellan chef och medarbetare och en årlig hälsoplan tas fram, såväl på organisationsnivå, gruppnivå som på individnivå. Stadens medarbetarenkät ska användas i arbetet med hälsosamma arbetsplatser. Ett förvaltningsövergripande friskvårdsprogram utarbetas med ett varierat utbud av aktiviteter. Under året kommer också en inspirationsdag att arrangeras för förvaltningens medarbetare i frågor som rör livsstil och hälsa.

Hälsoprojekt

Projektet "Friska medarbetare - Rehabilitering i världsklass" genomförs med planerat avslut 2010. Projektet innefattar målgrupperna långtidssjuka 60 dagar eller längre, medarbetare med sjukfrånvaro längre än 14 dagar samt medarbetare med sjukfrånvaro under kortare tid - tre sjukfall de senaste sex månaderna. Genomgångar, insatser och uppföljningar beträffande aktuella medarbetare ska ske tillsammans med respektive chef, företagshälsovård och försäkringskassa. En strukturerad arbetsmetod ska utvecklas för att uppnå en högre effektivitet i rehabiliteringsarbetet. Förvaltningen finansierar projektet med 750.000 kronor. Resterande 750.000 kronor söks ur medelsreserven. Projektbeskrivning biläggs verksamhetsplanen.

Medarbetarenkäten

Alla enheter ska följa upp årets medarbetarenkät och arbeta med de förbättringsområden som anges i den egna enkäten för att höja medarbetarindexet med 1. Feedback och friskvård är exempel på förbättringsområden med ett lägre index.

Ledarutveckling

Förvaltningens ledarutvecklingsprogram för enhetschefer startade i maj 2008 och pågår till och med september 2009. Ledarskapsprogrammet fokuserar på områdena kommunikation och bemötande, hälsofrämjande ledarskap samt coachande ledarskap. Mellan de olika utbildningsdagarna arbetar varje enhetschef individuellt med att omsätta slutsatser och idéer i sitt vardagsarbete. Under utbildningen görs en individuell handlingsplan där varje enhetschef sätter upp egna mål för sin utveckling av det personliga ledarskapet och vad som krävs för att uppnå dessa mål. Ett chefsutvecklingsprogram för biträdande enhetschefer utarbetas och påbörjas under året. Chefsutvecklingsprogrammets innehåll och utvärdering presenteras för de fackliga organisationerna. Dessutom kommer en arbetsmiljöutbildning med diplomering genomföras. Utbildningen riktar sig till enhetschefer, biträdande enhetschefer och fackliga förtroendemän. Chefsforum är ett nätverk för samtliga chefer inom förvaltningen. Syftet med forumet är att ge information och utrymme för dialog kring gemensamma frågor, erbjuda aktuell kompetensutveckling knuten till verksamheten. Vidare syftar chefsforumet till att skapa en gruppstillhörighet med möjlighet till erfarenhetsutbyte och samsyn kring strategiska frågor. Varje fredag efter nämnd bjuds in till ett frukostmöte för snabb information från nämndmötet och möjlighet till dialog.

Nytt samverkansavtal (FAS)

Staden har ett nytt kollektivavtal om förnyelse, arbetsmiljö och samverkan (FAS) där stadsdelens chefer och medarbetare har ett gemensamt ansvar för att förverkliga avtalets föresatser. I samverkan med de fackliga organisationerna ska stadsdelen besluta om insatser för att avtalet ska bli känt och införlivas på alla nivåer i organisationen. Avtalet är grunden för medarbetares möjlighet till dialog om verksamhetsmål, befattningsuppdrag och delaktighet i vision 2030. För att ytterligare ge medarbetarna möjlighet till inflytande och information kommer introduktionsdagar att genomföras med tonvikt på staden/stadsdelens mål och uppdrag.

Samverkan med högskolor

En personalstrategisk fråga är att samverka med olika utbildningsutförare. Förvaltningen samarbetar med lärarhögskolan och tar emot cirka 150-180 lärarpraktikanter per år. Äldreomsorgen fortsätter ta emot praktikanter från socialhögskolan samt erbjuder praktikplatser åt blivande sjuksköterskor, arbetsterapeuter och sjukgymnaster.

KF:s indikatorer	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Sjukfrånvaro (alla nämnder)	6,5 %	6,5 %	Halvår
Medarbetarindex (alla nämnder)	63	60	År
Frisknärvaro (alla nämnder)		tas fram 2009	År
Andel sjukskrivningar där kontakt tas med den sjukskrivne på första dagen (alla nämnder)		tas fram 2009	Tertial

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
En satsning på kompetensutveckling för chefer inom äldreomsorgen ska genomföras	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:
Farsta ska utveckla attraktiva och hälsosamma arbetsplatser.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Fortsätta arbetet med hälsoplaner.	2008-01-01	2009-12-31
En partssammansatt grupp gör en inventering av andelen timanställda.	2009-02-01	2009-06-01

NÄMNDMÅL:
Cheferna ska utveckla det personliga och hälsofrämjande ledarskapet.
NÄMNDMÅL:
Medarbetarna ska vara delaktiga i vision 2030.
NÄMNDMÅL:
Respektive enhets medarbetarindex ska öka med 1.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Åtagandena ska utgå från förbättringsområdena i medarbetarenkäten 2008.	2009-01-01	2009-01-31

KF:s INRIKTNINGSMÅL 3:
3.Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva

Budgethållning är en förutsättning för kvalitet och stabilitet i verksamheterna. För att uppfylla kraven på en ändamålsenlig och effektiv organisation föreslås en organisationsförändring från och med den 1 januari 2009.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:
3.1 Budgeten ska vara i balans
Nämndens kommentar till mål för verksamhetsområdet

Budgethållning är en förutsättning för kvalitet och stabilitet i verksamheterna. Ekonomiska analyser och prognoser ingår i berörda chefers ansvar och uppdrag.

Under löpande år upprättar alla enheter, tillsammans med controllers, månadsvis prognos för den ekonomiska utvecklingen. Av stor vikt är därför arbetet såväl med budgetering som med väl genomarbetade och säkra prognoser. Vid risk för budgetavvikelse upprättas omedelbart en åtgärdsplan enligt en strukturerad modell som följs upp av avdelningschef och ekonomichef.

KF:s indikatorer	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Nämndens budgetföljsamhet efter tekniska justeringar (alla nämnder)	100 %	100 %	Tertial
Nämndens budgetföljsamhet före tekniska justeringar (alla nämnder)	100 %	100 %	Tertial
Nämndens prognossäkerhet T2 (alla nämnder)		+/- 1 %	År

NÄMNDMÅL:

Verksamheten ska bedrivas på ett kostnadseffektivt sätt inom beslutad budget.

NÄMNDMÅL:

De ekonomiska prognoserna ska vara väl genomarbetade och säkra.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Prognosverktygen skall vidareutvecklas.	2009-04-01	2009-12-31

Nämndens ekonomiska förutsättningar 2009

Kommunfullmäktige tilldelar stadsdelsnämnderna ett totalt anslag för nämndens verksamhet som i verksamhetsplanen skall fördela mellan de olika verksamheterna. Kommunfullmäktiges beslut innebär en ökning av nämndens anslag med 64,3 mnkr. Ökningen beror främst på ökat antal äldre invånare, fler barn i förskolan samt fler personer inom funktionsnedsättning. Utöver detta har

medel tillförts för höjd schablon inom förskolan, höjda ersättningar inom äldreomsorg avseende hemtjänstpeng och äldrepeng. Anslaget för ekonomiskt bistånd har ökat med 13,9 mnkr.

Fördelningen av nämndens budget innehåller inte någon särskild tilldelning för att täcka nämnd, ledning och administrativt stöd. Det innebär att medel måste tas från respektive verksamhetsområde för att finansiera denna verksamhet. I budget 2009 har 41,5 mnkr omfördelats från övriga verksamheter, motsvarande 3,6 procent av totala budgetramen. Motsvarande siffra 2008 var 4,3%.

Förskoleverksamhet, stöd och service till personer med funktionsnedsättning samt budget för flyktingmottagande är schablonfinansierade verksamheter det vill säga budgeten utgår från prestationer. Budgeten regleras efter avläsning i samband med tertialrapport 2.

Från och med 1 januari 2009 införs en kommunal förskolepeng fastställd av kommunfullmäktige. Pengen ska utgöra lägst 77 % av grundschablonen för barn i förskola. Förskoleschablonen som är den ersättningen nämnden får per inskrivet barn, höjs 2009 med 2,5 %. Pengen i Farsta motsvarar 77,5 % av schablonen för barn i förskola.

Ett nytt valfrihetssystem för personer enligt Lagen om Stöd och Service (LSS) införs från och med 1 juli 2009 och omfattar boende, daglig verksamhet och korttidsboende. I samband med införandet av valfrihetssystem i verksamheter som bedrivs för personer enligt (LSS) införs peng den 1 juli 2009 i Stockholms stad. En valfrihetsmodell kommer att införas från 1 juli för dagverksamheterna inom äldreomsorgen.

Kommunfullmäktige har beslutat om två olika investeringsramar för år 2009. Den ena gäller utveckling av parker och är redovisad under rubriken stadsmiljö. Den andra delen avser maskiner och inventarier. Stadsdelsnämnderna har inte tidigare haft anslag för inventarier utan finansierat detta med driftmedel. Totalt har förvaltningen 5,7 miljoner för maskiner och inventarier.

Den 19 januari 2009 förs transaktionshanteringen inom ekonomiadministrationen över till serviceförvaltningen. Under året beräknas växelfunktion och hantering av kön till förskolan föras till serviceförvaltningen vid halvårsskiftet och överföringen av IT planeras till den senare delen av året.

I budgeten finns även ett allmänt effektiviseringskrav för sjukfrånvaro och elförbrukning med cirka 0,5 % det vill säga cirka 5 miljoner kronor.

Budget 2009

Budget 2009, mnkr	Kostnader	Intäkter	Netto	VP 2008 netto
Nämnd- och förvaltningsadministration	41,5	0,0	41,5	42,1
Individ- och familjeomsorg	125,4	-7,6	117,8	111,4
<i>varav socialpsykiatri</i>	41,4	-5,0	36,4	36,3
Flyktingmottagande	5,0	0,0	5,0	8,0
Stadsmiljöverksamhet	12,7	0,0	12,7	11,9
<i>varav avskrivningar och intern ränta</i>	2,3		2,3	1,7
Förskoleverksamhet	220,4	-13,2	207,2	190,0
Äldreomsorg	581,9	-91,5	490,4	468,5
Stöd- och service till personer med funktionsnedsättning	163,3	-22,0	141,3	128,8
Fritid och kultur	28,1	-2,5	25,6	27,3
Ekonomiskt bistånd	103,2	-2,2	101,0	91,0
Arbetsmarknadsåtgärder	11,6	-5,5	6,1	5,3
Total drift	1 293,1	-144,5	1 148,6	1 084,3
<i>varav omslutningsförändring</i>	112,2	-112,2	0,0	0,0
Investeringar	13,5		13,5	5,1
<i>varav stadsmiljöverksamhet</i>	7,9		7,9	5,1
<i>varav inventarier och maskiner</i>	5,6		5,6	0,0

Nämnd och administration

Budget 2009, mnkr	Kostnader	Intäkter	Netto	VP 2008 netto
Nämnd och råd	1,9	0,0	1,9	1,8
Direktör, stab, information, chefsutveckling	4,7	0,0	4,7	4,0
HR och lönehantering	3,9	0,0	3,9	5,3
Kansli och vaktmästeri	10,8	0,0	10,8	9,1
Budget och redovisning	5,6	0,0	5,6	5,1
IT	11,4	0,0	11,4	12,5
Lokalhyror och lokaladministration	3,2	0,0	3,2	4,3
Summa	41,5	0,0	41,5	42,1
<i>Varav omslutningsförändring</i>	0,0	0,0		

Individ- och familjeomsorg

Budget 2009, mnkr	Kostnader	Intäkter	Netto	VP 2008 netto
Gemensamma kostnader	3,3	0,0	3,3	4,1
Dödsboutredning	0,5	0,0	0,5	
Barn och ungdom	54,3	-1,2	53,1	47,4
Vuxen	21,6	-1,4	20,2	20,0
Öppenvård vuxna	4,3	0,0	4,3	3,6
Socialpsykiatri	41,4	-5,0	36,4	36,3
Summa	125,4	-7,6	117,8	111,4

Varav omslutningsförändring 5,0 -5,0

Barn och Ungdom

Enheten för barn och ungdomsinsatser har med hänsyn taget till den ökande andelen ärenden fått en ökad budgetram med 5,7 mnkr i förhållande till föregående år.

Vuxen

Budgeten för vuxeninsatser inklusive öppenvård har ökat med 0,9 mnkr i förhållande till 2008.

Socialpsykiatri

Anslaget för EMMA träfflokal ökar med 0,3 mnkr i förhållande till 2008. Priset för daglig sysselsättning är oförändrat och priset för boendestöd uppgår till 320:-/timme och för stödboende Frimärket är priset 450:-/dygn.

Flyktingmottagande

Budget 2009, mnkr	Kostnader	Intäkter	Netto	VP 2008 netto
Flyktingmottagande	5,0	0,0	5,0	8,0
Summa	5,0	0,0	5,0	8,0

varav omslutningsförändring 0,0 0,0

Budget för flyktingverksamheten har minskat med 3,0 mnkr, vilket beror på minskat antal flyktingar som beräknas komma till stadsdelen.

Stadsmiljöverksamhet

Budget 2009, mnkr	Kostnader	Intäkter	Netto	VP 2008 netto
Parkskötsel	10,4	0,0	10,4	10,2
Räntor och avskrivningar	2,3	0,0	2,3	1,7
Summa	12,7	0,0	12,7	11,9

Varav omslutningsförändring 0,0 0,0

Förskoleverksamhet

Budget 2009, mnkr	Kostnader	Intäkter	Netto	VP 2008 netto
Förskolepeng till enheterna	153,7	-12,7	141,0	133,5
Hyror och lokaldrift	22,7	0,0	22,7	21,7
Lokalåtgärder	5,0	0,0	5,0	7,0
Barn i behov av särskilt stöd	25,3	0,0	25,3	18,8
Övrigt	12,1	-0,5	11,6	6,9
Öppen förskola	1,6	0,0	1,6	2,1
Summa	220,4	-13,2	207,2	190,0
<i>Varav omslutningsförändring</i>	<i>0,5</i>	<i>-0,5</i>		

Pengen är i förhållande till år 2008 höjd med cirka 3 % för små barn och cirka 9 % för stora barn. Pengen motsvarar 77,5 % av schablonen, se nedan. Förskolepengen skall täcka alla kostnader förutom lokalkostnader och förvaltnings- och verksamhetsövergripande administration. En generell fördelning på 6,6 mnkr av det socioekonomiska tilläggsbeloppet fördelas direkt till förskoleområdena baserat på antal avdelningar. Medel för språkstöd fördelas till enheterna för barn med annat modersmål än svenska. Resterande medel fördelas till barn i behov av särskilt stöd av stödenheten efter ansökningsförfarande under året. Förvaltningen har reserverat medel för förbättring av arbetsmiljön i förskolelokaler samt medel för barnomsorg på obekvämlig arbetstid.

Inskrivning och prognos för i förskolorna i enskild och kommunal verksamhet 2007-2009

Hösten 2009 kommer 333 barn att övergå till förskoleklass.

År	Total inskrivning i Farsta	Kommunal verksamhet
2007	2202	1566
2008	2365	1711
2009	2503	1809

	Förskolepeng 2009	Grundschablon 2009	Förskolepeng 2008
Förskola, små barn 1-3 år	99 435	128 303	96 310
Förskola, stora barn 4-5 år	83 472	107 706	75 875

Äldreomsorg

Budget 2009, mnkr	Kostnader	Intäkter	Netto	VP 2008 netto
Hemtjänst och servicehus	147,8	-11,9	135,9	130,8
Vård- och omsorgsboende	395,5	-79,6	315,9	306,7
Biståndsbedömning, dagverksamhet, rehabilitering, övrigt	38,6	0,0	38,6	31,0
Summa	581,9	-91,5	490,4	468,5

Varav omslutningsförändring 79,2 -79,2

Äldreomsorgens budget ökar med 21,9 mnkr. Ökningen beror främst på att kommunfullmäktige ökat ersättningsnivåerna inom äldreomsorg. Ersättningen till hemtjänsten, både enskilda och kommunala utförare, höjs med 5 % och ersättningsnivåerna till vård- och omsorgsboenden höjs med 6,39 %. Nämndens andel av stadens totala budget för äldreomsorg ökar från 7,96 % till 8,03 %. För bidrag till utomstående organisationer avsätts 250.000 kr.

Befolkningsprognos

Ålder	2008	2009	2010	2011	2012	2013
65-79	5 361	5 346	5 330	5 365	5 468	5 572
80-	3 462	3 452	3 452	3 430	3 397	3 330
Summa	8 823	8 798	8 782	8 795	8 865	8 902

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Budget 2009, mnkr	Kostnader	Intäkter	Netto	VP 2008 netto
Insatser för personer med funktionsnedsättning	159,0	-22,0	137,0	124,6
Handläggning	4,3	0,0	4,3	4,2
Summa	163,3	-22,0	141,3	128,8

Varav omslutningsförändring 22,0 -22,0

Budgeten för verksamheten har ökat med 12,5 mnkr. Av ökningen härrör 1,1 mnkr från det generella anslaget och 11,4 mnkr från att ersättningen för prestationsförändringar har ökat eftersom insatserna/prestationerna är fler än 2008. De prestationsrelaterade schablonerna har samma ersättningsnivå som 2008. För stadsdelens gruppboende och daglig verksamhet ersätts utförarna från den 1 januari med den peng som är beräknad enligt nytt ersättningssystem. Enheten för personligt stöd ersätts med det av regeringen fastställda timbeloppet för assistansersättning enligt LASS med avdrag för kostnader för nämnd, ledning och administrativt stöd motsvarande 3,6 %. Den ersättning som utgår är 238 kronor/timme vilket är en ökning med 10 kronor per timme.

Fritid och Kultur

Budget 2009, mnkr	Kostnader	Intäkter	Netto	VP 2008 netto
Fritidsgårdar, parklekar och kvartersgårdar	18,7	-1,5	17,2	17,9
Övrig fritidsverksamhet och ledning	3,6	0,0	3,6	6,0
Fältverksamhet	1,5	0,0	1,5	
Kollo	2,6	-1,0	1,6	1,6
Konsumentrådgivning	0,6	0,0	0,6	0,7
Kultur	1,1	0,0	1,1	1,1
Summa	28,1	-2,5	25,6	27,3
<i>Varav omslutningsförändring</i>	2,5	-2,5		

Verksamhetens budget har minskat med 1,7 mnkr. Anslaget för kulturverksamhet är oförändrat. Föreningsbidraget är höjt till 150.000 kr. För att rymma parkleksverksamheten inom budgetram kommer en översyn och effektivisering att göras. Ansvar för den öppna fritidsverksamheten för elever i skolor 4-6 ligger från och med 1 juli 2007 hos utbildningsförvaltningen/skolorna i Stockholms stad. Stadsdelsförvaltningen har drivit verksamheten på uppdrag sedan dess, men från den 1 juli 2009 återgår driften till utbildningsförvaltningen/skolorna. Fritidsverksamhetens lokalytor minskar i samband med denna övergång och Sköndals fritidsgårdsverksamhet flyttas till Morgongården i Hökarängen.

Ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder

Budget 2009, mnkr	Kostnader	Intäkter	Netto	VP 2008 netto
Ekonomiskt bistånd	86,9	-2,2	84,7	72,5
Handläggning, försörjningsstöd	16,3	0,0	16,3	18,5
Arbetsmarknadsåtgärder	11,6	-5,5	6,1	5,3
Summa	114,8	-7,7	107,1	96,3
<i>Varav omslutningsförändring</i>	3,0	-3,0		

Budgeten för ekonomiskt bistånd har totalt ökat med 13,9 mnkr. Ökningen är beräknad utifrån ökade levnadskostnader, ökat antal flyktingar samt att konjunkturen förväntas bli sämre.

Budgeten baseras på en genomsnittlig kostnad om 6,3 mnkr per månad exklusive medel för konjunkturanpassning.

I budgeten har också avsatts 1,1 mnkr för feriarbeten.

Investeringar

Investeringar för inventarier och maskiner

För år 2009 har stadsdelsnämnderna fått en särskild investeringsbudget för inventarier och maskiner. Ramen uppgår till 5,6 mnkr. Förvaltningen har inte upprättat någon detaljerad budget för detta då det i nuläget är osäkert hur dessa medel skall fördelas. Som investering ska redovisas anskaffningar med en beräknad livslängd om minst tre år och med ekonomiskt värde överstigande ett basbelopp exklusive moms (42 800 kr för år 2009). Investeringsbudgeten skall inte användas till om-, ny- och tillbyggnader då nämnderna inte får investera i annans fastighet. Investeringar kommer påverka driftbudgeten i form av avskrivning och ränta under avskrivningstiden som kan variera med objekt.

Investeringar inom stadsmiljöverksamhet

Budget 2009, mnkr	Kostnader	Intäkter	Netto
Olympiaplan	6,0		6,0
Högdalstopparna	0,3		0,3
Farsta strandsbadet	0,6		0,6
Tallkrogsplan	0,8		0,8
Ofördelat	0,2		0,2
Totalt	7,9		7,9

Olympiaplan

Parken förnyas med nya träd. Lekplatsen byggs om och belyses med olympiadens färger. Åtgärder för att lyfta fram parkens och områdets speciella formspråk görs i samband med åtgärden. Trafikkontoret utför trafiksäkerhetsåtgärder på Lingvägen i samband med parkombyggnaden.

Högdalstopparna

Åtgärderna vid Högdalstopparna har blivit dyrare än beräknat på grund av omständigheter utanför förvaltningens kontroll. Diskussion pågår om det fortsatta arbetet.

Farsta strandsbadet

Badet kommer att upprustas. En träningsanläggning som kan användas året runt anläggs.

Tallkrogsplan

Torget upprustas och perenner planteras för att skapa ett blomstertorg.

Resultatenheter

I samband med verksamhetsplanen skall nämnden ange vilka enheter som ska vara resultatenheter. Resultatenheter ska föra över hela sitt resultat, både över- och underskott till följande år som uppkommer till följd av enhetens eget

handlande, med maximalt 5 procent av enhetens bruttobudget för året. En förutsättning är att resultatenheter uppfyllt sina åtaganden. Farsta stadsdelsnämnd definierar sex resultatenheter 2009 inom verksamhetsområdet förskoleverksamhet. Förskolornas resultatenheter får ersättning utifrån antalet inskrivna barn. Därutöver får resultatenheter ett socioekonomiskt tilläggsbelopp, medel för språkstöd samt riktade medel för barn med behov av särskilt stöd. Medel för barn i behov av särskilt stöd ingår ej i enheternas eventuella resultatöverföring till kommande år.

Resultatenheter 2009 (tkr)	Socioekonomiskt tillägg	Medel för språkstöd *
Förskolor		
Farsta Strands förskolor	748	300
Förskolor centrala Farsta/Fagersjö	1 438	600
Gubbängens förskolor	1 035	100
Hökarängens förskolor	1 150	500
Sköndals förskolor	1 265	100
Tallkrogens förskolor	978	200

* Justeras efter faktiskt antal barn med annat modersmål än svenska.

Omslutningsförändringar

Kommunfullmäktiges budgettilldelning omfattar endast kostnader och intäkter för nämndens egna behov av verksamhet. Utöver detta har nämnden kostnader och intäkter avseende försäljning av verksamhet till andra stadsdelsförvaltningar och kommuner. Totalt har 112,2 mnkr budgeterats för omslutningsförändringar. Se fördelning enligt nedan.

Omslutningsförändringar, ökade kostnader/intäkter för: (mnkr)	Kostnader	Intäkter
Socialpsykiatri	5,0	-5,0
Förskoleverksamhet	0,5	-0,5
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	22,0	-22,0
Äldreomsorg	79,2	-79,2
Fritid och Kultur	2,5	-2,5
Arbetsmarknadsåtgärder	3,0	-3,0
Summa	112,2	-112,2

Övrigt

För de olika verksamhetsområdena finns beräknade planeringsnivåer/prestationer för 2009 i bilaga. För samtliga verksamhetsområden se priser och ersättningar i prisbilaga.

Särskilda redovisningar

Medarbetarfrågor

Verksamhetsövergångar ska genomföras och merparten av de anställda som omfattas förväntas följa med till nya arbetsgivare. Detta innebär att antalet anställda i förvaltningen beräknas minska med ca 250-300 personer. En bedömning är att cirka 25- 30 väljer att stanna kvar i förvaltningen. För att bereda omplaceringsmöjligheter för medarbetare som stannar kvar i förvaltningen kommer insatser att genomföras.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

3.2 Effektivitet och fokus på kärnverksamheterna

Nämndens kommentar till mål för verksamhetsområdet

All personal ska känna till verksamhetens uppdrag och mål och vara medvetna om sin egen roll i organisationen. Chefer på alla nivåer ansvarar för att personalen ges möjlighet att delta i verksamhetsplanering, utvecklingsarbete och uppföljning. Det är en arbetsmiljöfråga att personalen är väl insatt i uppdraget och den aktuella ekonomiska situationen. Varje månad görs en budgetuppföljning och månadsrapport. Arbetsplatsträffar, planeringsdagar och verksamhetsbesök är etablerade forum för ömsesidig information och diskussion. Alla anställda har ett eget ansvar för att aktivt delta.

Enheterna har i uppdrag att se sina arbetssätt i syfte att öka "kundtiden" det vill säga kontakten med barnen, de äldre etc.

I syfte att bidra till effektivisering och ökat resursutnyttjande i kärnverksamheten utvecklas det interna samarbetet mellan personal- och ekonomienheten.

För att uppfylla kraven på en ändamålsenlig och effektiv organisation föreslås en organisationsförändring från och med den 1 januari 2009. I den nya organisationen kommer ett större fokus läggas på förebyggande arbete. Från tidigare 6 avdelningar bildas 5 avdelningar som leds av varsin avdelningschef. För personal- och kansliavdelningen, avdelningen för äldreomsorg och ekonomiavdelningen föreslås ingen förändring. Skiss av organisationen biläggs verksamhetsplanen.

Två av avdelningar får ett förändrat innehåll i jämförelse med den nuvarande organisationen. I en avdelning för vuxna från och med 20 år organiseras ekonomiskt bistånd och mottagning, funktionsnedsättning och socialpsykiatri och i en avdelning för barn och ungdomar upp till och med 19 år organiseras barn och ungdomsenheten inom individ och familjeomsorgen, förskolorna, fritiden samt en ny enhet som ska samla allt förebyggande arbete. En projektledare anställs med uppdrag att leda arbetet med att göra en analys och ta fram en strategi för ett samlat förebyggande arbete i stadsdelen.

Detta arbete genomförs tillsammans med externa aktörer. Under utredningen har projektledaren arbetsledarskapet för den nya enheten för förebyggande arbete. Utöver detta ska enheten för myndighetsutövning inom barn och ungdom se över sin framtida organisation utifrån de nya förutsättningarna.

KF:s indikatorer	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Administrationns andel av de totala kostnaderna (alla nämnder)	3,6 %	tas fram 2009	År
Hyreskostnadernas andel av de totala kostnaderna för stadens verksamhet i egen regi (SDN äldreomsorg)	6 %	tas fram 2009	Tertial
Antal tävlande i kvalitetsutmärkelsen (alla nämnder)	2 st	45	År
Hyreskostnadens andel av de totala kostnaderna för stadens verksamhet i egen regi (SDN förskola)	9 %	tas fram 2009	År

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska samverka för ett effektivt och flexibelt lokalutnyttjande för de pedagogiska verksamheterna	2008-01-01	2010-12-31

NÄMNDMÅL:

Medarbetarna ska känna till enhetens mål och uppdrag och vara medvetna om sin egen roll i organisationen.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Enheterna ser över arbetssätt för att öka kundtiden.	2009-01-01	2009-08-30

NÄMNDMÅL:

Medarbetarna ges möjlighet att delta i verksamhetsplanering, uppföljning och utvecklingsarbete.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Intern kontroll ska genomföras och dokumenteras inom samtliga enheter.	2009-01-01	2009-12-31
Risk- och väsentlighetsanalys ska genomföras av samtliga enheter.	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:

Ekonomiavdelningen och personalavdelningen samverkar för att frigöra resurser och ge bättre stöd till enheterna.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Månatliga uppföljningsmöten mellan controllers och personalhandläggare.	2009-01-01	2009-12-31

Bilagor

- Bil_1a SLK blanketter
- Bil_1 SLK blanketter
- Bil_2 Planeringsnivåer
- Bil_3 Priser
- Bil_4 Aktivitetsplan
- Bil_5 Risk- och väsentlighet risker
- Bil_6 Risk- och väsentlighet processer
- Bil_7 Internkontrollplan
- Bil_8 Jämställdhets- och mångfaldsplan 2009
- Bil_9 Projekt Friska medarbetare i Farsta
- Bil_10 Ny organisation